

Τριμηνιαίος Δείκτης Οικονομικού Κλίματος

Η έρευνα για την κατάρτιση του δείκτη πραγματοποιείται από την Ένωση Ανωτάτων Στελεχών Επιχειρήσεων (**ΕΑΣΕ**), φορέα που εκφράζει και εκπροσωπεί το ανώτατο επαγγελματικό μάνατζμεντ στην Ελλάδα, με μέλη ανώτατα στελέχη των σημαντικότερων εταιρειών της χώρας, σε συνεργασία με την **ICAP CRIF**, ως τον μεγαλύτερο όμιλο παροχής υπηρεσιών προς επιχειρήσεις. Η έρευνα διεξάγεται κάθε τρίμηνο στα κορυφαία διευθυντικά στελέχη των μεγαλύτερων ελληνικών επιχειρήσεων με σκοπό την καταγραφή των εκτιμήσεων τους για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και τις προβλέψεις τους για το εγγύς μέλλον.

Μεθοδολογία

Η έρευνα διεξάγεται στους CEO (Διευθύνοντες Συμβούλους, Προέδρους, Γενικούς Διευθυντές) των 2.080 μεγαλύτερων ελληνικών επιχειρήσεων. Στον πληθυσμό αυτό προστίθενται τα μέλη της ΕΑΣΕ, έτσι ο πληθυσμός ανέρχεται σε 2.540. Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει 12 ερωτήσεις, η συμπλήρωση και καταχώρηση του οποίου γίνεται ηλεκτρονικά μέσω ειδικής online survey πλατφόρμας. Οι 10 βασικές ερωτήσεις αφορούν την τρέχουσα κατάσταση της οικονομίας και τις μελλοντικές προσδοκίες, ενώ στους CEO απευθύνονται 2 επιπλέον ερωτήσεις που αφορούν σημαντικά θέματα γενικότερου οικονομικού ενδιαφέροντος κατά την περίοδο διεξαγωγής της έρευνας. Από το σύνολο των απαντήσεων στις 10 βασικές ερωτήσεις κατασκευάζεται ο γενικός δείκτης (ΕΑΣΕ/ICAP CRIF-CEO General Index). Από τις απαντήσεις που αφορούν μόνο στην τρέχουσα οικονομική κατάσταση κατασκευάζεται ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης (ΕΑΣΕ/ICAP CRIF-CEO Current status Index), ενώ από τις απαντήσεις που σχετίζονται με τις μελλοντικές εκτιμήσεις κατασκευάζεται ο δείκτης προσδοκιών (ΕΑΣΕ/ICAP CRIF-CEO Expectation Index). Η μετατροπή των απαντήσεων σε δείκτη και στη συνέχεια σε χρονολογική σειρά πραγματοποιήθηκε με την χρήση της μεθόδου net-balances (διαφορές θετικών-αρνητικών απαντήσεων)¹. Όλοι οι δείκτες είναι τριμηνιαίοι με βάση το 4^ο τρίμηνο του 2008 που πραγματοποιήθηκε η πρώτη έρευνα. Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας περιλαμβάνει επιπλέον την ποσοστιαία κατανομή των απαντήσεων ανά ερώτηση, ενώ γίνεται ανάλυση των απαντήσεων ανάλογα με το μέγεθος των επιχειρήσεων οι οποίες διακρίθηκαν σε τρία στρώματα με κριτήριο την απασχόληση (Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις με απασχόληση που δεν υπερβαίνει τα 100 άτομα, μεγάλες επιχειρήσεις με 101-300 εργαζόμενους και πολύ μεγάλες επιχειρήσεις με 301 απασχολούμενους και άνω) και ανάλογα με τον τομέα δραστηριοποίησης όπου οι επιχειρήσεις διακρίθηκαν σε τρία στρώματα (αγροτικά προϊόντα-βιομηχανία-ενέργεια-κατασκευές, εμπόριο, υπηρεσίες). Το δείγμα ενημερώνεται σε κάθε έρευνα κατά ένα μικρό ποσοστό, ώστε να παρακολουθεί τις εξελίξεις των οικονομικών μεγεθών των επιχειρήσεων καθώς και τις μετακινήσεις των ανώτατων στελεχών.

¹ OECD, *Business Tendency Surveys-A handbook*, 2003

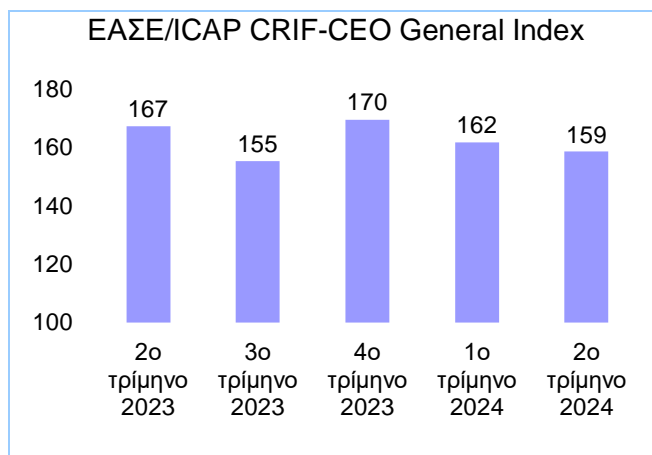
Οι τρέχουσες διεθνείς οικονομικές εξελίξεις και η κατάσταση στην Ελλάδα

Σύμφωνα με τις πρόσφατες εκτιμήσεις της Eurostat κατά το 1^ο τρίμηνο του 2024 το ΑΕΠ των 20 χωρών της ευρωζώνης και των 27 χωρών μελών της Ε.Ε αυξήθηκε κατά 0,3% έναντι του προηγούμενου τριμήνου². Σε σύγκριση με το 1^ο τρίμηνο του 2023 ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ διαμορφώθηκε σε 0,4% στην ευρωζώνη και σε 0,5% στην ΕΕ(27). Στις ΗΠΑ ο ρυθμός ανάπτυξης το πρώτο τρίμηνο του 2024 (έναντι του 1^{ου} τριμήνου 2023) διαμορφώθηκε σε +2,9%. Η υψηλότερη αύξηση έναντι του αντίστοιχου τριμήνου του προηγούμενου έτους καταγράφηκε στην Μάλτα (+4,6%) και ακολούθησαν η Κροατία (3,9%), Κύπρος (3,4%), Λιθουανία (2,9%), Σλοβακία (2,7%), Ισπανία (2,4%), Ελλάδα (2,1%), Βουλγαρία, Ρουμανία και Σλοβενία (1,8%), Ουγγαρία (1,7%), Πορτογαλία (1,5%), Πολωνία, Βέλγιο και Γαλλία (1,3%), Λετονία (0,9%), Ιταλία και Σουηδία (0,7%), Δανία και Τσεχία (0,2%), ενώ αρνητική ήταν η μεταβολή στην Γερμανία (-0,2%), Λουξεμβούργο (-0,4%), Ολλανδία (-0,6%), Φινλανδία (-1,2%), Αυστρία (-1,3%), Εσθονία (-2,1%) και Ιρλανδία (-5,9%). Για την Ελλάδα η ετήσια ανάπτυξη για το σύνολο του 2023 διαμορφώθηκε σε +2,0%, ενώ για το 2024 προβλέπεται σε +2,2%³.

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος (ESI)⁴ για την ευρωζώνη μειώθηκε από 96,3 τον Μάρτιο του 2024 σε 95,9 τον Ιούνιο του 2024.

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος τον Ιούνιο του 2024.

Το δεύτερο τρίμηνο του 2024 ο γενικός δείκτης οικονομικού κλίματος (ΕΑΣΕ/ICAP CRIF-CEO General Index) σημείωσε νέα μικρή κάμψη και διαμορφώθηκε στις 159 μονάδες έναντι 162 το προηγούμενο τρίμηνο. Η μικρή μείωση του δείκτη δείχνει ότι οι CEOs εξακολουθούν όπως και το προηγούμενο τρίμηνο να εκφράζουν κάποιον βαθμό αβεβαιότητας για τις συνεχιζόμενες διεθνείς εντάσεις και τις συνέπειες τους στην οικονομία μεσο-μακροπρόθεσμα.

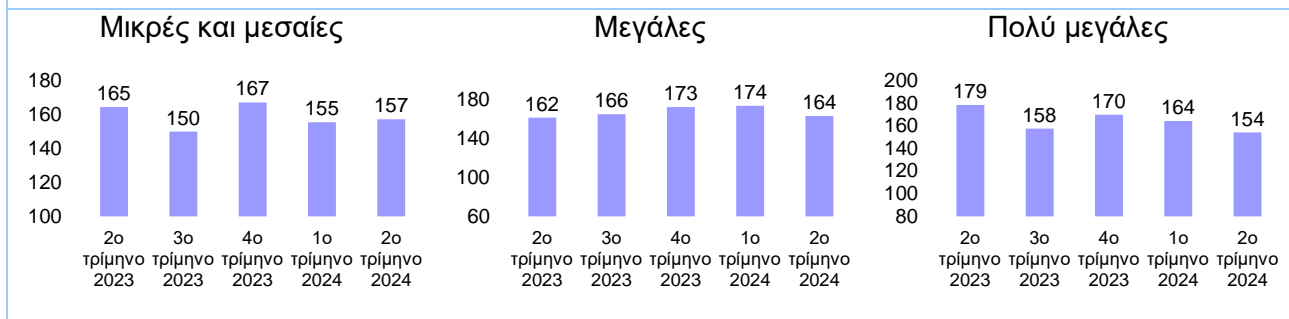
² Eurostat, euro indicators, 7 June 2024.

³ European Commission, Economic Forecast, Spring 2024, (15/5/2024).

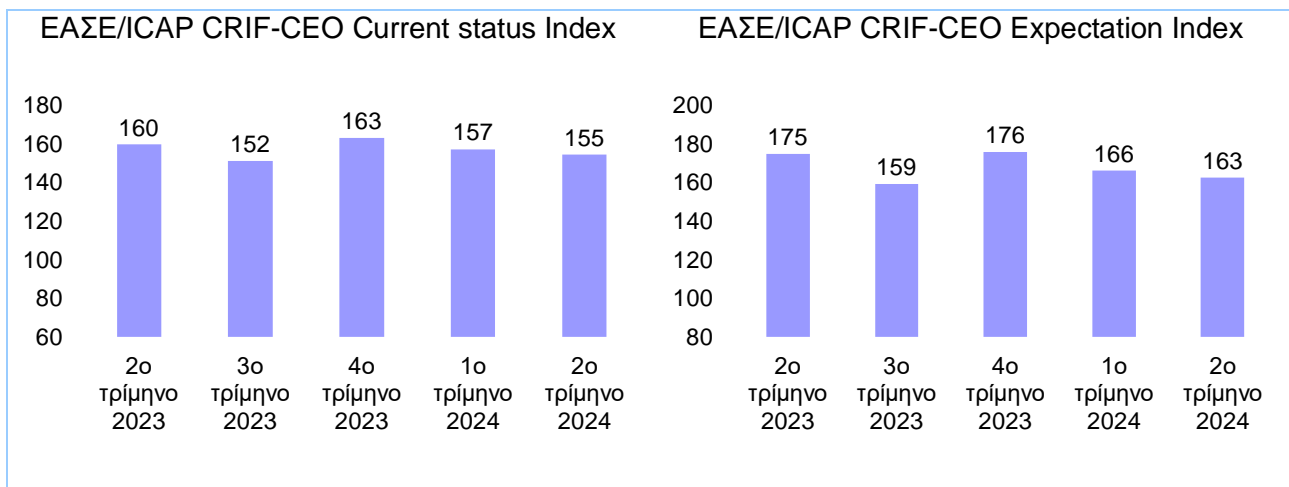
⁴ European Commission, Business and consumer survey results, 27 June 2024.

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων ανά κατηγορία μεγέθους δείχνει μείωση του δείκτη για τις μεγάλες και πολύ μεγάλες επιχειρήσεις ενώ αντίθετα μικρή άνοδο για τις μικρές και μεσαίες.

ΕΑΣΕ/ICAP CRIF-CEO Confidence Index ανά μέγεθος επιχείρησης με κριτήριο την απασχόληση

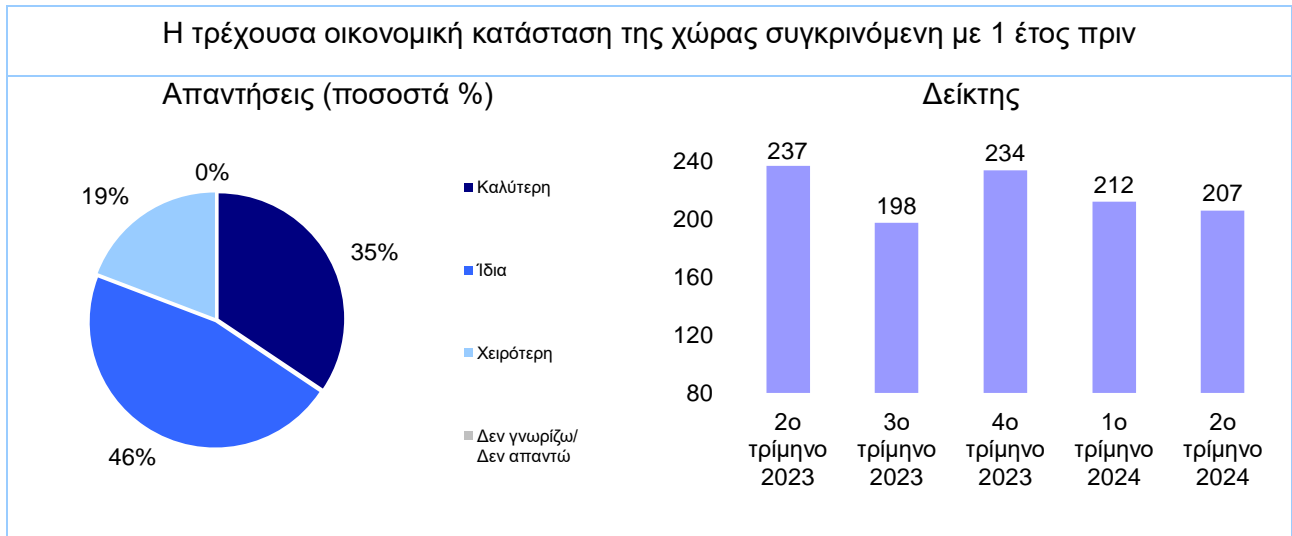

Ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης (ΕΑΣΕ-CEO Current status Index) παρουσίασε μικρή μείωση στις 155 μονάδες έναντι 157 μονάδων το προηγούμενο τρίμηνο και ο δείκτης προσδοκιών (ΕΑΣΕ-CEO Expectation Index) μείωση στις 163 μονάδες έναντι 166 το προηγούμενο τρίμηνο.

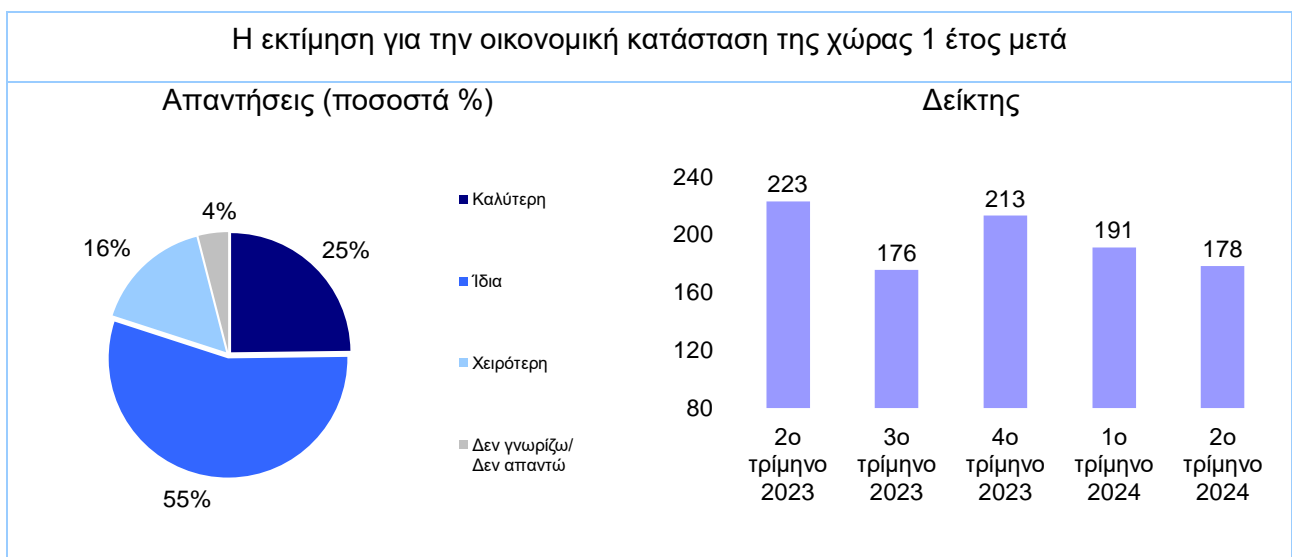

Τα αναλυτικά αποτελέσματα της έρευνας Ιουνίου 2024

Ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης της χώρας παρουσίασε μείωση στις 207 μονάδες έναντι 212 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι βελτιώθηκε η τρέχουσα οικονομική κατάσταση της χώρας συγκρινόμενη με 1 έτος πριν, μειώθηκε σε 34% έναντι 39% το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι βελτιώθηκε η τρέχουσα οικονομική κατάσταση της χώρας διαμορφώθηκε σε 40% για τις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών και σε 41% για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις.

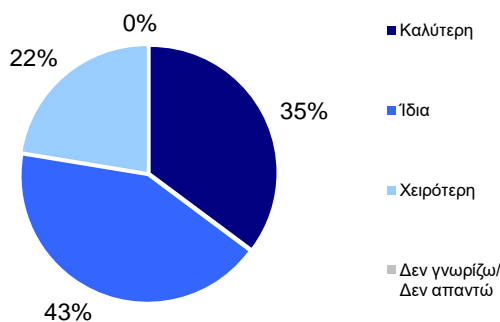
Ο δείκτης πρόβλεψης της οικονομικής κατάστασης της χώρας ένα έτος μετά παρουσίασε μείωση στις 178 μονάδες έναντι 191 μονάδων το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που εκτιμά ότι η οικονομική κατάσταση της χώρας θα είναι καλύτερη στο επόμενο έτος μειώθηκε σε 25% έναντι 33% το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό αυτό αυξάνεται σε 30% για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις.

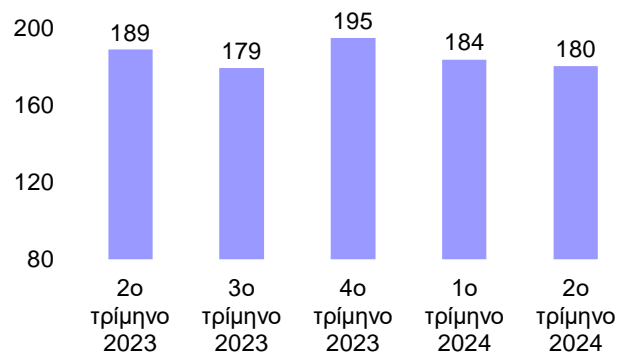
Ο δείκτης της τρέχουσας οικονομικής κατάστασης του κλάδου στον οποίο δραστηριοποιούνται οι επιχειρήσεις σημείωσε μικρή πτώση στις 180 μονάδες έναντι 184 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι η τρέχουσα κατάσταση του κλάδου τους είναι καλύτερη σε σχέση με 1 έτος πριν παρέμεινε σταθερό σε 35%, το οποίο αυξάνεται σε 45% για τους CEOs των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών και σε 41% για τους CEOs των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.

Η τρέχουσα οικονομική κατάσταση του κλάδου δραστηριοποίησης σε σχέση με 1 έτος πριν

Απαντήσεις (ποσοστά %)

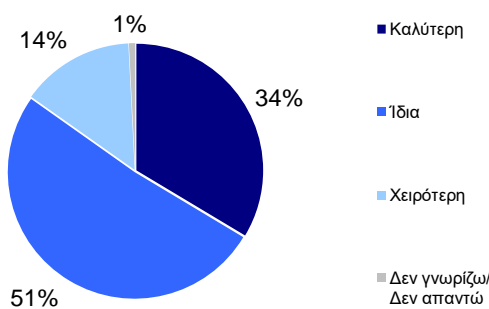
Δείκτης

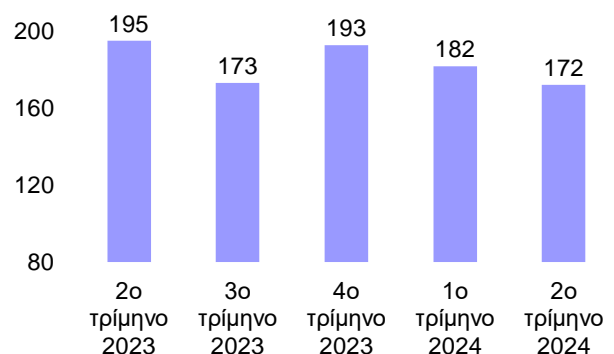
Ο δείκτης προσδοκιών για την οικονομική κατάσταση του κλάδου δραστηριοποίησης παρουσίασε πτώση στις 172 μονάδες έναντι 182 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που θεωρούν ότι σε ένα χρόνο οι κλάδοι που δραστηριοποιούνται θα είναι σε καλύτερη οικονομική κατάσταση σε σχέση με την τωρινή μειώθηκε σε 34% (έναντι 38% το προηγούμενο τρίμηνο), ενώ το ποσοστό αυτό διαμορφώθηκε σε 40% για τους CEOs των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών και 38% για τους CEOs των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.

Η εκτίμηση για την οικονομική κατάσταση του κλάδου δραστηριοποίησης 1 έτος μετά

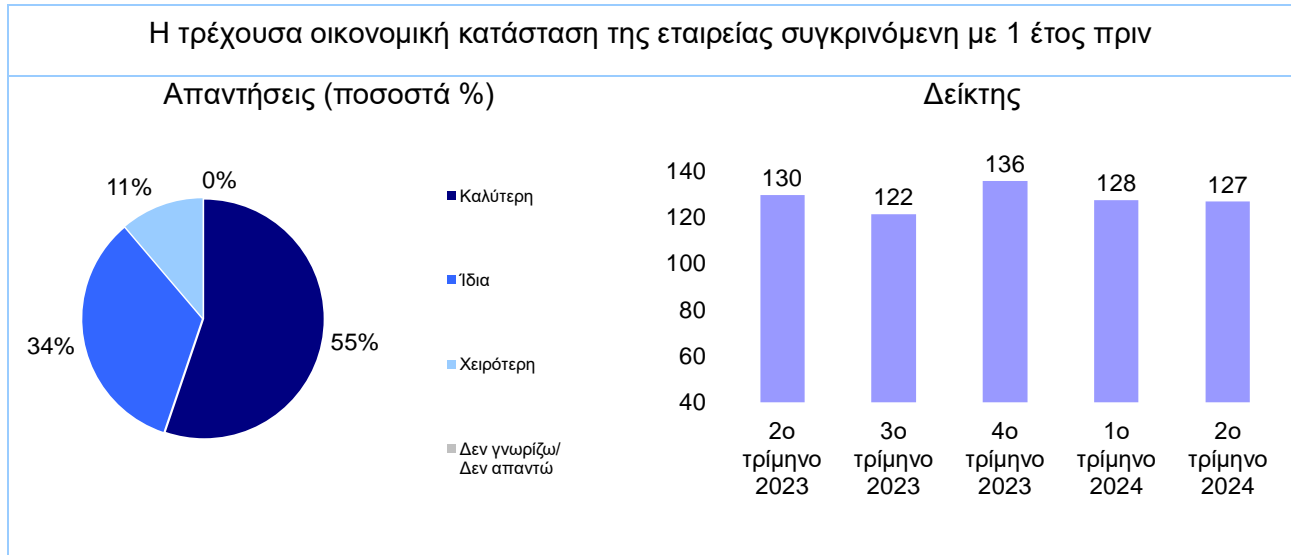
Απαντήσεις (ποσοστά %)

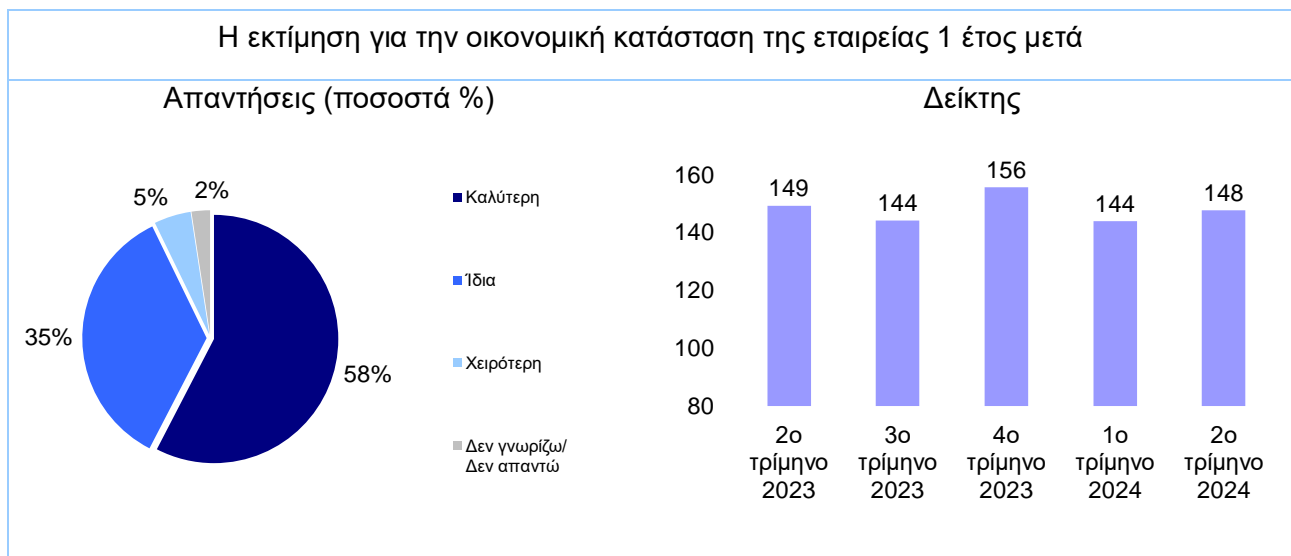
Δείκτης

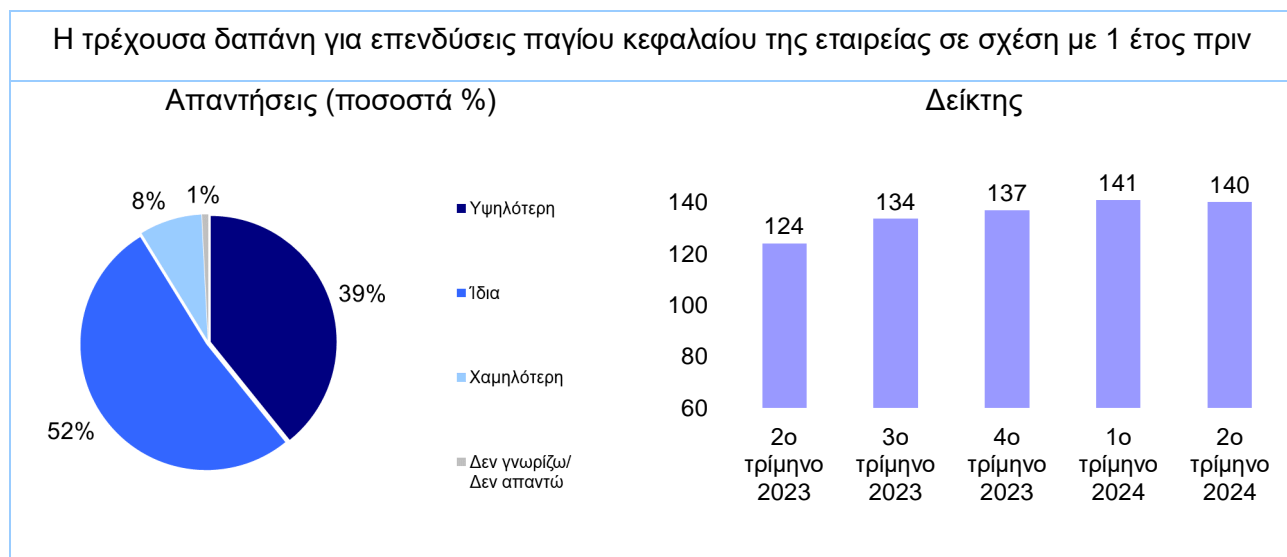
Ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης των εταιρειών μειώθηκε οριακά στις 127 μονάδες έναντι 128 μονάδων το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι η τρέχουσα οικονομική κατάσταση των εταιρειών τους έχει βελτιωθεί σε σχέση με ένα έτος πριν μειώθηκε μόλις κατά 1 ποσοστιαία μονάδα σε 55% έναντι του προηγούμενου τριμήνου, ποσοστό που αυξάνεται σε 65% για τους CEOs των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών.

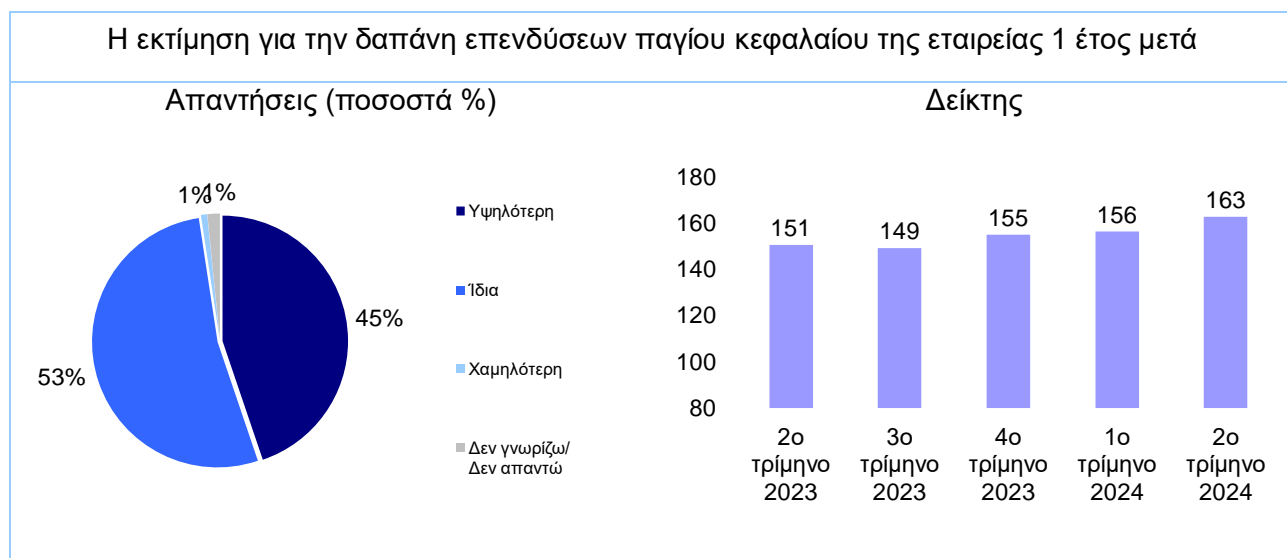
Ο δείκτης προσδοκιών των CEOs για την οικονομική κατάσταση της εταιρείας τους το επόμενο έτος αντίθετα σημείωσε άνοδο στις 148 μονάδες έναντι 144 μονάδων το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που αναμένει βελτίωση στο επόμενο έτος ανήλθε σε 58% (έναντι 55% το προηγούμενο τρίμηνο), ποσοστό που αυξάνεται σε 63% για τους CEOs των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών.

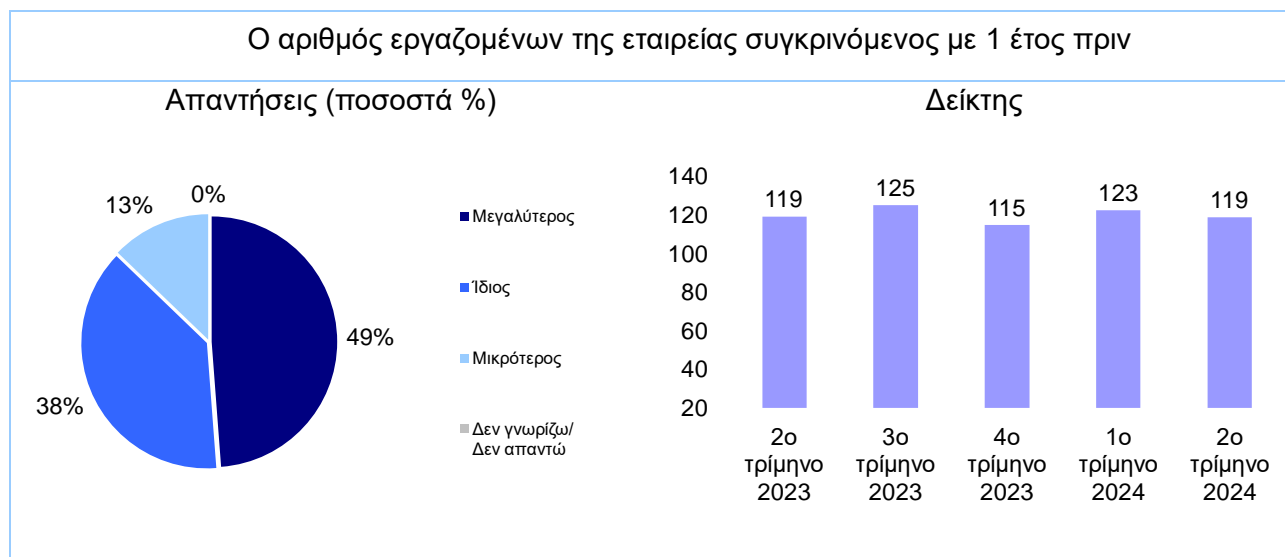
Ο δείκτης τρεχουσών δαπανών για επενδύσεις παγίου κεφαλαίου παρουσίασε οριακή πτώση στις 140 μονάδες έναντι 141 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι η τρέχουσα επενδυτική δαπάνη των επιχειρήσεων που διοικούν είναι υψηλότερη σε σχέση με το προηγούμενο έτος ανήλθε σε 39%, ενώ για τους CEOs των βιομηχανικών επιχειρήσεων είναι αυξημένο σε 70% και για τους CEOs των εμπορικών επιχειρήσεων σε 48%.

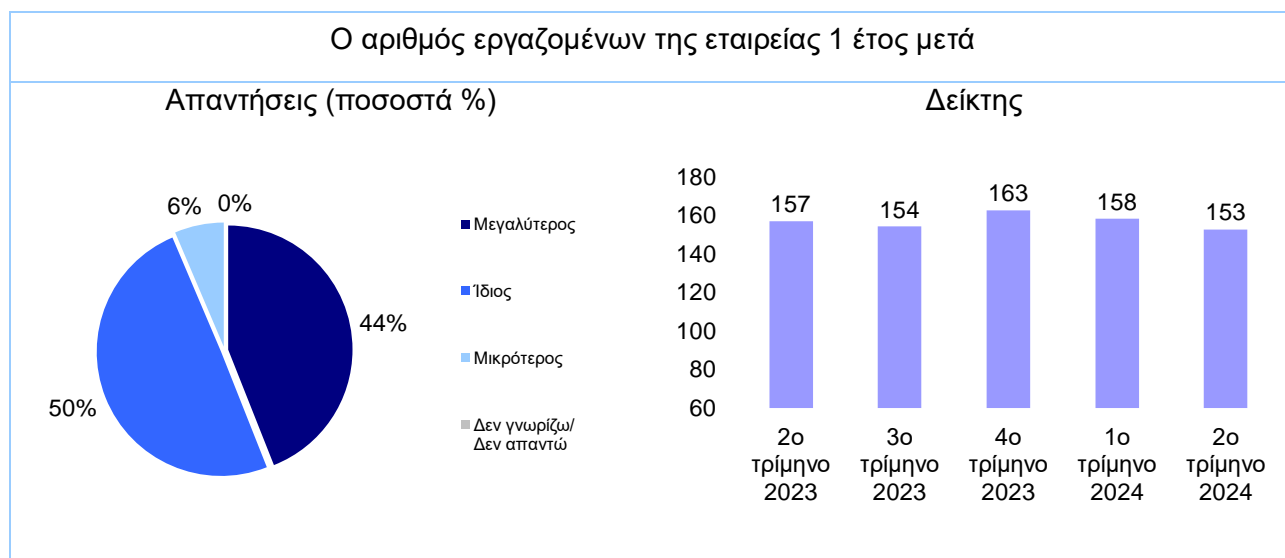
Ο δείκτης επενδυτικών προσδοκιών βελτιώθηκε στις 163 μονάδες έναντι 156 μονάδων το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι οι επενδυτική δαπάνη στις επιχειρήσεις τους θα είναι υψηλότερη κατά τον επόμενο χρόνο, διαμορφώθηκε σε 45%, έναντι 43% το προηγούμενο τρίμηνο.

Ο δείκτης τρέχουσας απασχόλησης παρουσίασε μείωση στις 119 μονάδες έναντι 123 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι ο αριθμός των εργαζομένων στις επιχειρήσεις που διοικούν είναι μεγαλύτερος σε σύγκριση με ένα έτος πριν διαμορφώθηκε σε 49% (έναντι 50% το προηγούμενο τρίμηνο), ποσοστό το οποίο είναι αυξημένο σε 68% για τους CEOs των μεγάλων επιχειρήσεων.

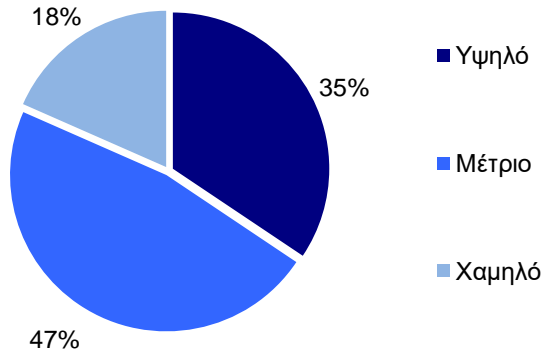

Ο δείκτης προσδοκιών απασχόλησης μειώθηκε στις 153 μονάδες έναντι 158 το προηγούμενο τρίμηνο. Το μερίδιο των CEOs που δηλώνουν ότι η απασχόληση στις εταιρείες που διοικούν θα είναι αυξημένη 1 έτος μετά διαμορφώθηκε σε 44% (έναντι 47% στο προηγούμενο τρίμηνο) ποσοστό το οποίο είναι αυξημένο σε 58% για τους CEOs των μεγάλων επιχειρήσεων.

Εκτός των βασικών ερωτήσεων που υποβάλλονται κάθε τρίμηνο στους CEOs, ζητήθηκε επιπλέον η

αξιολόγηση του βαθμού στον οποίο θεωρούν ότι είναι προτεραιότητα για τις επιχειρήσεις η ESG στρατηγική των μηδενικών εκπομπών αερίων θερμοκηπίου;

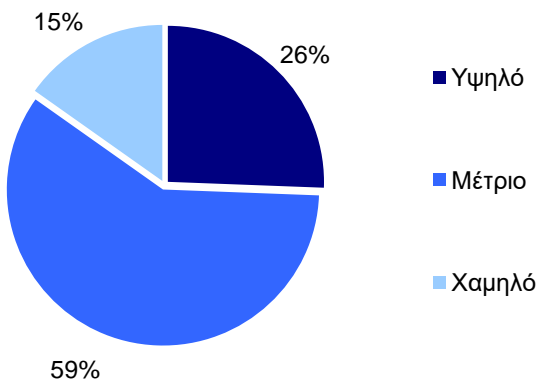

αξιολόγηση του βαθμού στον οποίο θεωρούν ότι είναι προτεραιότητα για τις επιχειρήσεις η ESG στρατηγική των μηδενικών εκπομπών αερίων θερμοκηπίου.

Ένας στους τρεις CEOs θεωρούν ότι είναι υψηλή η προτεραιότητα ποσοστό που αυξάνεται σε 45% για τους CEOs των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών και σε 40% για τους CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων. Παράλληλα σχεδόν ένας στους δύο CEOs δηλώνουν ότι η

προτεραιότητα αυτή είναι μέτριου βαθμού και ένας στους πέντε CEOs πιστεύουν ότι η στρατηγική αυτή είναι χαμηλής προτεραιότητας.

Από τους CEOs ζητήθηκε επιπλέον η άποψη τους για το επίπεδο εξέλιξης του ψηφιακού μετασχηματισμού των επιχειρήσεων στην Ελλάδα;

Από τους CEOs ζητήθηκε επιπλέον η άποψη τους για το επίπεδο εξέλιξης του ψηφιακού μετασχηματισμού των επιχειρήσεων στην Ελλάδα. Το 59% των CEOs (μερίδιο που αυξάνεται σε 71% για τους CEOs των εμπορικών επιχειρήσεων και σε 68% για τους CEOs των μεγάλων επιχειρήσεων) θεωρούν ότι ο ψηφιακός μετασχηματισμός των επιχειρήσεων στην Ελλάδα εξελίσσεται με μέτριο βαθμό. Παράλληλα το 26% των CEOs

(ποσοστό που αυξάνεται σε 35% για τους CEOs των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών και σε 36% για τους CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων) δηλώνει ότι ο ψηφιακός μετασχηματισμός εξελίσσεται με υψηλό βαθμό. Αντίθετα μερίδιο των CEOs (15%) πιστεύουν ότι ο ψηφιακός μετασχηματισμός των επιχειρήσεων εξελίσσεται με χαμηλούς ρυθμούς μεταβολής.